

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

ítélet

Az ügy száma: Pfv.VI.21.121/2024/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: cég1

(cím1)

A felperes képviselője: Kálóczi, Petrovics és Marofka Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Petrovics Bálint ügyvéd)

Az alperes: név1 (cím3)

Az alperes képviselője: Dr. Szabó Balázs Gábor meghatalmazott (cím4)

A per tárgya: készfizető kezesi szerződés teljesítése

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.331/2024/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.22.240/2023/17. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat körében releváns tényállás

[1] A perben nem álló adós 2006. március 30-án gépjármű megvásárlása céljából 3.004.200 forint tőkeösszegre svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött a felperes jogelődjével, a cég2-vel (a továbbiakban: felperesi jogelőd). Az alperes ugyanezen a napon garanciaszerződést írt alá, amellyel – tartalma szerint – készfizető kezességet vállalt az adóst a kölcsönszerződésből terhelő fizetési kötelezettség teljesítéséért. Az adós a fizetési kötelezettségének maradéktalanul nem tett eleget, ezért a felperes jogelődje a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, majd a követelését a felperesre engedményezte.

[2] A felperes jogelődje a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezéseiről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolást elkészítette, valamint tájékoztatta az adóst a tisztességtelenül felszámított összegről és a tisztességes kamat mértékéről.

A felperes kereseti kérelme és az alperes védekezése

[3] A fizetési meghagyásból ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes elsődleges kereseti kérelmében az alperest 2.767.409 forint tőke és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a kezesi szerződés teljesítése jogcímén. A felperes – az alperes érvénytelenségi kifogására figyelemmel – keresetváltoztatást tartalmazó iratot nyújtott be arra az esetre, ha a bíróság az alperes érvénytelenségi kifogását megalapozottnak találná. Másodlagos kereseti kérelmében a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását és alperes 1.274.288 forint tőke és járulékai megfizetésére kötelezését kérte.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az adóssal megkötött kölcsönszerződés fogyasztói szerződés, amely részben az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiánya, részben jogszabályba ütközés miatt érvénytelen. Az alperes vitatta a kereset összecszerűségét is.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatás iránti kérelmet a 13-I. sorszámú végzésével visszautasította arra figyelemmel, hogy a felperes az adóst felhívás ellenére alperesként nem vonta perbe, ami perakadályt képez.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A rendelkezésre álló adatok, különös tekintettel a „Finanszírozási kérelem I.” megnevezésű okirat alapján – amelyben az adós azt jelölte meg, hogy a finanszírozásra kerülő eszközt magánszemélyként kívánja használni – megállapította, hogy bár az adós egyéni vállalkozó volt a kölcsönszerződés megkötésének időpontjában, a kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek minősül. Alaposnak találta az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányosságán alapuló érvénytelenségi kifogást, amely az alperes által megjelölt egyéb érvénytelenségi okok vizsgálata nélkül is megalapozza a kölcsönszerződés egészének érvénytelenségét. Az alperes alapos kifogására tekintettel a felperes keresetét elutasította.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival is.

[8] A fellebbezésben írtakra tekintettel rámutatott, az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül utasította vissza a felperes keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatát. A kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye körében előterjesztett, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására irányuló kereseti kérelem tekintetében kifejtette, hogy a szerződő fél, a kölcsönt felvevő adós perben állása nem mellőzhető, kényszerű pertársaság áll fenn. A perben állás szükségességének megítélése tekintetében nem vehető figyelembe az a körülmény, hogy a kölcsönt felvevő adóssal szemben milyen tartalmú kereseti kérelem terjeszthető elő, az ő marasztalása vagy tűrésre kötelezése kérhető-e a perben.

[9] A jogerős ítélet indokolása szerint az adós magáncélra kívánta a gépjárművet megvásárolni, amit az igénylés során közölt is, erre figyelemmel csak a jövedelme igazolása

céljából csatolta a magánvállalkozói igazolvány számát és az adóbevallását. A felperesi jogelőd ennek megfelelően jogszabályi kötelezettsége alapján el is számolt vele. Ez a magatartása is azt támasztja alá, hogy fogyasztói szerződésnek tekintette a szerződést, így utóbb azt már nem lehet átminősíteni. Az elsőfokú bíróság döntése nem ellentétes a BH2015. 197. számú és BH2019. 86. számú eseti döntéssel.

A felülvizsgálat iránti kérelem releváns tartalma

[10] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet és egyúttal felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását, harmadlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte.

[11] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 36. §-át, 138. § (1) bekezdését, (4) bekezdés b) pontját, 139. § (3) bekezdését, 176. § (1) bekezdés d) pontját, 258. § (5) bekezdését, 360. § (1) bekezdését, 346. § (5) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209/A. §-át, 274. § (1) bekezdés [helyesen (2) bekezdés] a) pontját, 337. § (1) bekezdését, a fizetési meghagyásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 32. § (1) bekezdését, 36. § (2) bekezdését, a hitelintézetektől és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) bekezdését, valamint indokolás nélkül jogkérdésben eltér a Kúria Kpkf.III.45.282/2022/2., Gfv.VII.30.716/2017/4. (BH2019. 86.), Gfv.VII.30.196/2014/7. (BH2015. 197.), Pfv.I.20.953/2016/4., Pfv.I.20.855/2019/12., Gfv.III.30.308/2022/6., Pfv.I.20.855/2019/12., Gfv.III.30.326/2023/3. és Gfv.VII.30.309/2020/11. számú közzétett döntéseitől, illetve ellentétes a követelésrész érvényesítése esetén az anyagi jogerőhatás érvényesüléséről hozott 6/2022. Jogegységi határozattal.

[12] A felperes a kölcsönszerződés fogyasztói jellegének megítélése vonatkozásában kiemelte, hogy e jogkérdés elbírálásához a Kúria a Gfv.VII.30.716/2017/4. (BH2019. 86.) és Gfv.VII.30.196/2014/7. (BH2015. 197.) számú precedensképes döntéseiben az alsóbb fokú bíróságokra nézve kötelező iránymutatást adott. Eszerint a fogyasztói/nem fogyasztói minőség szempontjából annak van jelentősége, hogy a szerződő adós a szerződéskötés során a kölcsön felhasználási célját illetően milyen információt hozott a bank tudomására, azon tényeknek pedig nincs jelentősége (pl. a gépjármű használatára vonatkozó körülmények), amelyek a szerződés megkötését követően történtek. Mindkét hivatkozott döntésében a Kúria nem fogyasztói szerződésnek minősítette az olyan kölcsönszerződést, amely során az adós a szerződéskötés időpontjában a bank tudomására hozta azt a tény, hogy egyéni vállalkozó, amelyből a bank számára világos és egyértelmű az, miszerint a szerződő fél nem fogyasztói minőségben köt szerződést. Alaptalannak ítélte ezért az adós arra vonatkozó hivatkozását, amely a finanszírozott jármű magáncélú, azaz fogyasztóként történő használatára vonatkozott.

[13] Álláspontja szerint a perbeli esettel a hivatkozott döntések releváns tényállása a szükséges mértékű hasonlóságot mutatja, hiszen az adós ugyancsak egyéni vállalkozóként, egyéni vállalkozói igazolványát is a felperesi jogelőd rendelkezésére bocsátva kötött kölcsönszerződést; továbbá a jelen perben is arra hivatkozott az alperes, hogy az adós utóbb a járművet mégsem vállalkozóként, hanem magánszemélyként használta. A jogerős ítélet a Kúria közzétett határozataitól indokolás nélkül eltért, illetve a másodfokú bíróság a döntését csak annyival indokolta, hogy ez bírói mérlegelési körbe tartozó kérdés, és az elsőfokú bíróság helyesen döntött, a döntése nem áll ellentétben a felperes által hivatkozott kúriai döntésekkel.

[14] A felperes szerint a Kúria meghatározta azokat a mérlegelési szempontokat, amelyek a fogyasztói minőség meghatározása során irányadók, így azokat kellett volna a másodfokú bíróságnak alkalmaznia, vagy szükséges lett volna indokát adnia annak, hogy miért tér el a Kúria által lefektetett elvektől. Erre alapítottn az eljáró bíróságok tévesen állapították meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázatot a fogyasztó alperesre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelensége miatt a régi Hpt. 203. § (6) bekezdésére és a régi Ptk. 209/A. §-ára alapítottn. A jogerős ítélet egyben a Pp. 346. § (5) bekezdésébe is ütközik, mert indokolás nélkül tért el a Gfv.VII.30.716/2017/4. és Gfv.VII.30.196/2014/7. számú döntésektől.

[15] A másodlagos kereset visszautasítása vonatkozásában a felperes előadta, a főadóst jogerős fizetési meghagyás kötelezi a szerződés teljesítésére, amely anyagi jogerőhatással bír, így a res iudicata korlátjába ütközik a főadóssal szemben a perbeli kölcsönszerződésből eredően bármilyen további igény érvényesítése. A bíróság az adós perbevonásának előírásával lerontotta a vele szemben jogerőre emelkedett fizetési meghagyáshoz kötődő anyagi jogerőhatást, lehetőséget teremtve ezáltal a jogerősen lezárt jogvita ismételt megnyitására.

[16] A felperes állította, hogy a perbeli esetben kényszerű pertársaság nem áll fenn, a jogerős ítélet valamennyi egyetemlegesen kötelezett perben állását kimondó rendelkezése sérti a régi Ptk. 274. § (1) bekezdés {helyesen (2) bekezdés} a) pontját, 337. § (1) bekezdését és a Pp. 36. §-t. Érvelése szerint e jogszabályok éppen azt mondják ki, hogy a készfizető kezes és a főadós felelőssége független egymástól abban az értelemben, hogy bármelyikjüktől külön-külön is követelheti a felperes a teljesítést, tehát az igényérvényesítés szükségszerűen nem csak ugyanabban az eljárásban történhet.

[17] A felperes vitatta a jogerős ítélet azon megállapítását is, amely szerint a perben állás szükségességének megítélése tekintetében nem vehető figyelembe az a körülmény, hogy a kölcsönt felvevő adóssal szemben milyen tartalmú kereseti kérelem terjeszthető elő. Hangsúlyozta, a főadóssal szemben a felperes semmilyen, se marasztalásra, se tűrésre irányuló kereset nem terjeszthető elő, ezt anyagi jogi természetű jogszabály zárja ki. A felperes megítélése szerint a másodfokú bíróság jogértelmezése téves, hiszen nem állhat fenn egy személlyel szemben egyidejűleg a kényszerű pertársaság szükségessége és pergátló akadály is. A felperes rámutatott arra is, hogy a bíróság az általa elfoglalt – téves – álláspont ellenére is csak az adós perben állását követelte meg, míg a felperesi jogelődét nem.

[18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A Kúria elsőként rögzíti, hogy a Pfv.VI.21.121/2024/2. számú, részletes indokolást tartalmazó végzésével a felülvizsgálatot a kölcsönszerződés fogyasztói jellegének megítélése tárgyában a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján, továbbá a másodlagos kereseti kérelem visszautasítása tekintetében a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja alapján engedélyezte; egyebekben a felülvizsgálatot megtagadta. A felülvizsgálati eljárás kereteit tekintve mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálati kérelem kizárólag az engedélyezett részében volt érdemben vizsgálható. A felülvizsgálati kérelemben ezen felül előadottak és az azok alátámasztásaként megjelölt jogszabálysértések – a felülvizsgálatukhoz szükséges engedélyezés hiányában – nem képezték a felülvizsgálati eljárás tárgyát. Ebből következően a Kúria nem vizsgálta az elsődleges felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló kézbesítési kifogással kapcsolatos jogszabálysértéseket [Pp. 138. § (1), (4) bekezdése, 139. § (3) bekezdése, 258. § (5) bekezdése, az Fmhtv. 32. § (1) bekezdése, 36. § (2) bekezdése], amelyre figyelemmel az elsődleges felülvizsgálati kérelem nem vezethetett eredményre.

[20] A Kúria a jogerős ítéletet az engedélyezett körben a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátain belül vizsgálta, és a felperes által megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[21] A Kúria kiemeli, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A Kúria Pp. 413. § (1) bekezdésének alkalmazása körében kialakult következetes gyakorlata értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabály megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja (Kúria Pfv.I.22.488/2016. – BH2018. 53.). Ezen együttes feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha felülvizsgálati kérelmében egyrészt konkrétan megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fenti tartalmi követelményekkel (Kúria Gfv.VII.30.577/2016/6. – BH2017.196.). Alapvető elvárás a felülvizsgálati kérelemmel szemben az is, hogy annak hivatkozásai megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a jogerős ítélet indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit összefoglalva, világosan, jól követhető formában megfogalmaznia (Gfv.VII.30.095/2020/9., Gfv.VII.30.372/2020/10.). A fenti a követelménynek nem felel meg az, ha a felülvizsgálati kérelem nem a jogerős ítéletben kifejtett jogi álláspontot támadja, hanem az ügyre való egyediesítés nélkül, csak az általánosság szintjén maradva fogalmaz meg valamely kérdésben jogi álláspontot.

[22] A felperes a felülvizsgálati kérelemben vitatta a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói jellegét. A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a bizonyítékokat megfelelően értékelte, és valamennyi perbeli bizonyíték mérlegelésével hozta meg döntését. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat maga is értékelte, és egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy az

adós magáncélra kívánta a gépjárművet megvásárolni, amit az igénylés során közölt is, erre figyelemmel csak a jövedelme igazolása céljából került sor a magánvállalkozói igazolvány számának és az adóbevallásának csatolására {jogerős ítélet [61] bekezdés}. A felperes a felülvizsgálati kérelmében azt nem tette vitássá, hogy a szerződés fogyasztói jellegének eldöntése bírói mérlegelés körébe tartozik, csak azt kifogásolta, hogy annak során a másodfokú bíróság indokolás nélkül eltért a Kúria határozataiban felállított szempontrendszerrel. A felperes ugyanakkor megsértett anyagi jogszabályhelyként sem a régi Ptk. 685. § e) pontját (a fogyasztói szerződés fogalma), sem a régi Hpt. 2. sz. melléklet III.5. pontját (fogyasztási kölcsön fogalma), illetve megsértett eljárási rendelkezésként a Pp. 279. § (1) bekezdését (a bizonyítás eredményének mérlegelése) nem jelölte meg. Erre figyelemmel – adekvát jogszabálysértés megjelölésének hiányában – nem képezhetette a felülvizsgálat tárgyát a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói jellegének megítélése körében az eljáró bíróságok által figyelembe vett bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége, mert a felülvizsgálati eljárásban egyébként is kivételes jellegű felülmérlegelés eljárásjogi feltételei nem álltak fenn. A Kúriának ezért a döntése meghozatalakor abból, a jogerős ítéletben megállapított tényből kellett kiindulnia, hogy a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói szerződés.

[23] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a régi Hpt. 203. § (6) bekezdésének és a régi Ptk. 209/A. §-ának a megsértését kizárólag azon az alapon állította, hogy az eljáró bíróságok tévesen minősítették a kölcsönszerződést fogyasztói szerződésnek, és emiatt állapították meg jogszabálysértő módon annak érvénytelenségét az árfolyamkockázatot a fogyasztó alperesre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelensége miatt. Miután a fentebb kifejtettek szerint a szerződés nem fogyasztói jellegével kapcsolatos érvelés nem volt a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható, a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem sérti, nem sértheti a régi Hpt. 203. § (6) bekezdését és a régi Ptk. 209/A. §-át.

[24] A Kúria – részben a fentiekből következően – nem találta alaposnak a felperes arra való hivatkozását sem, hogy a jogerős ítélet a Pp. 346. § (5) bekezdésébe ütközik amiatt, mert indokolás nélkül eltért a Kúria Gfv.VII.30.716/2017/4. (BH 2019. 86.) és Gfv.VII.30.196/2014/7. (BH 2015.197.) számú precedensértékű határozataitól. A jogerős ítélet már hivatkozott [61] bekezdéséből megállapítható, hogy a másodfokú bíróság a döntése meghozatalakor figyelemmel volt a Kúria közzétett határozataira. A jelen ítélet [21]-[22] bekezdéseiben kifejtettek szerint azonban, adekvát jogszabálysértés megjelölésének hiányában [rég Ptk. 685. § e) pontja, régi Hpt. 2. sz. melléklet III.5. pontja, Pp. 279. § (1) bekezdése] nem képezhetette a felülvizsgálat tárgyát az eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységének felülbírálata, ekként az sem, hogy a közzétett határozatokban írt szempontokat a másodfokú bíróság mennyiben vette figyelembe, azokat helyesen alkalmazva állapította-e meg az adott esetben a kölcsönszerződés fogyasztói jellegét. A Kúria kiemeli, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésekre utalással és azonos jogi indokolással hagyta helyben. Ilyen esetben nem elvárás a jogerős ítélet indokolásával szemben az elsőfokú bíróság jogi indokainak megismétlése, elegendő az arra való utalás – mint jelen esetben is –, hogy a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal. Ezért a felperes azon hivatkozása, hogy jogerős ítélet ezzel kapcsolatos indokolása (bár ez a jogvita eldöntésének kulcsfontosságú részre) mindössze egy bekezdés terjedelmű, önmagában nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését. A jogerős ítélet indokai között kell értékelni ugyanis az elsőfokú ítéletben e körben kifejtetteket is, amelyben az elsőfokú bíróság számot adott arról, hogy a perbeli tényállást mennyiben tekintette eltérőnek a BH2015. 197. számú eseti döntés alapjául szolgáló esettől {elsőfokú

ítélet [84]-[85] bekezdés}.

[25] Az alperes alapos érvénytelenségi kifogására tekintettel a jogerős ítéletben kifejtettek szerint az alperes egy érvénytelen kölcsönszerződésből eredő követelés teljesítéséért vállalt kezességet, ezért az eljáró bíróságok a régi Ptk. 273. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával utasították el a felperes elsődleges, a szerződés teljesítésén alapuló kereseti kérelmét. A felperes másodlagos felülvizsgálati kérelme erre tekintettel nem volt teljesíthető.

[26] A felülvizsgálati kérelemben kifejtett állásponttal szemben, az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül utasította vissza a felperes másodlagos, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására irányuló keresetét tartalmazó keresetváltoztatás iránti kérelmét is. A Kúria előjáróban rögzíti, hogy – bár az alábbiakban kifejtettek szerint érdemi jelentősége nincs – a felperes a felülvizsgálati kérelmében iratellenesen állította, miszerint az elsőfokú bíróság felhívása a másodlagos keresetet érintően csak az adós perbevonására vonatkozott, és a felperesi jogelődre nem. Ennek ellenkezője állapítható meg a 7.P.22.240/2023/5. számú jegyzőkönyv utolsó bekezdéséből, amely tájékoztatás szerint valamennyi szerződéskötő félnek perben kell állnia.

[27] A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra helyesen mutatott rá, hogy a régi Ptk. 274. § (1) bekezdés [helyesen (2) bekezdés] a) pontja és 337. § (1) bekezdése alapján nem áll fenn a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság az adós és a kezes között abban az esetben, amennyiben a kölcsönszerződés jogosultja, vagy – mint a perbeli esetben is – az engedményezés folytán annak jogutódja az érvényes kölcsönszerződésből eredő követelését érvényesíti. A készfizető kezes helyzetéből adódóan ugyanis valóban a jogosultat illeti meg a választás joga abban a tekintetben, hogy a követelését az adóssal vagy kezessel, avagy egyszerre mindkettővel szemben érvényesítse. Az adott esetben a felperes döntése eredményeként született meg a perbelitől elkülönült eljárásban egy jogerős fizetési meghagyás az adóssal szemben, majd ezt követően fordult a kezessel szemben, és terjesztette elő vele mint alperessel szemben az elsődleges kereseti kérelmét. Az eljáró bíróságok a kereseti kérelem vonatkozásában a fenti jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazásával nem is követelték meg sem az adós, sem a kölcsönszerződésben részes felperesi jogelőd perben állását a kényszerűségi pertársasági szabályokra figyelemmel.

[28] A felperes azonban a 7.P.22.240/2023/4. szám alatti perfelvételi iratban másodlagos keresetet terjesztett elő, amelyben a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes marasztalását kérte a régi Ptk. 274. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel. A Kúria egységes gyakorlata szerint ugyanakkor a szerződő felek jogviszonyában történhet meg az érvénytelenség megállapítása és a jogkövetkezmény levonása is: a bíróság a szerződő felek jogviszonyát rendezi az érvénytelen szerződés érvényessé, hatályossá nyilvánítása, az eredeti állapot helyreállítása, az alaptalan gazdagodás megtérítése esetén. A szerződő fél kérheti a bíróságtól a másik (többi) szerződő fél ellen megindított perben a szerződés érvénytelenségének a megállapítását. Mindebből következően a szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránt indított per a szerződő felek kötelező perben állásának, több felperes, illetve több alperes perben állása esetén a kényszerű pertársaságnak az egyik esete (Pp. 36. §). Az anyagi jogból következő eljárásjogi evidencia, hogy a szerződés érvénytelenségéről (ahogyan az érvényességéről, hatálytalanságáról és hatályosságáról is) a szerződést kötő felek perben állása nélkül a bíróság érdemben nem dönthet. (Kúria Pfv.V.20.652/2021/12., Gfv.V.30.253/2021/4., Pfv.V.21.302/2022/6.) A Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság fennállásának lehetőségét a bíróság az előterjesztett

keresetet magába foglaló keresetlevél és mellékletei alapján hivatalból vizsgálja és veszi figyelembe, fennállása esetén – a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontja értelmében – a valamennyi szerződő fél perbeállítására vonatkozó bírói felhívás kiadása nem mellőzhető, annak eredménytelensége esetén a perindítási szakban a keresetlevél visszautasításának, későbbi észlelése esetén az eljárás hivatalbóli megszüntetésének van helye a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

[29] A fentiek szerint az elsőfokú bíróság az 5. sorszám alatti jegyzőkönyvben helyesen hívta fel a felperest a kölcsönszerződésben részes valamennyi fél perbevonására, és annak elmulasztása miatt a 13. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a Pp. 185. § (1)-(3) bekezdésének helyes alkalmazásával vonta le a mulasztás jogkövetkezményét azzal, hogy a keresetváltoztatást tartalmazó kérelmet visszautasította. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyó jogerős ítélet nem sérti a régi Ptk. 274. § (1) bekezdés [helyesen (2) bekezdés] a) pontját és 337. § (1) bekezdését.

[30] A felperes a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjára, 360. § (1) bekezdésére, és az Fmhtv. 36. § (1) bekezdésére utalással is állította a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét. Állítását arra alapozta, hogy a jogerős ítélet szerint alperesként kötelezően részt kellene vennie a perben a főadósnak, annak ellenére, hogy őt ítélet hatályával bíró jogerős fizetési meghagyás kötelezi a perbeli érvényes kölcsönszerződés teljesítésére, lerontva ezzel a jogerős fizetési meghagyáshoz fűződő anyagi jogerőhatást. A Kúria hangsúlyozza, a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróságok nem alkalmazták és nem is kellett alkalmazniuk, így azok megsértése fel sem merülhet. A jogerős ítéletnek e jogszabályokon alapuló esetleges jogsértő jellege csak abban az esetben merülhetne fel, és lehetne a felülvizsgálat tárgya, ha a felperes a másodlagos keresetét előterjesztve perbe vont volna az adóst, és a vele szemben előterjesztett kereset tárgyában a bíróság döntött volna, azonban erre nem került sor. A Kúria egyebekben rámutat: nem a bíróság feladata meghatározni a felperes számára azt, hogy egy-egy alperessel szemben milyen tartalmú kereset előterjesztésének van helye. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy a perben állás szükségességének megítélése tekintetében nem vehető figyelembe a kölcsönt felvevő adóssal szemben előterjeszthető kereseti kérelem tartalma. Amennyiben a felperes a keresetet – a pertársasági szabályokra figyelemmel – valamennyi alperessel szemben előterjeszti, akkor kerül a bíróság abba a helyzetbe, hogy döntsön azok elbírálhatóságáról, illetve megalapozottságáról. A felperes által választott igényérvényesítési mód, az, hogy önálló eljárásban lépett fel az adóssal és a kezessel szemben, és az egyikük vonatkozásában jogerős, ítélet hatályú döntés született, nem ad felmentést, illetve kivételi szabályt a kezessel szemben folytatott eljárásban alkalmazandó eljárási szabályok betartása alól. Erre figyelemmel nem volt alapos a felperes harmadlagos felülvizsgálati kérelme sem.

[31] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[32] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre figyelemmel a felperes a felülvizsgálati költségét maga viseli. Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel.

[33] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[35] 1959. évi IV. törvény 237. § (2) bekezdés

[36] 2016. évi CXXX. törvény 36. §, 185. § (1)-(3) bekezdés

[37] Kúria Pfv.V.21.302/2022/6.

A döntés elvi tartalma

[38] A szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményének levonása iránti perben valamennyi szerződő fél perben állása kötelező. A Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság fennállásának lehetőségét a bíróság hivatalból vizsgálja és veszi figyelembe.

Budapest, 2025. június 4.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bírósági ügyintéző